

אדר ההליכות

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קרית אונו ת.ד. 211 מיקוד: 55100

בשיתוף: "אורות יצחק", גרעין תורני קהילתי - מודיעין

גליון חודש ניסן התשע"ב
גליון מס' 53

חודש הגאולה

מו"ר הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

העובדה שעם ישראל בא לעולם כדי להיות צמוד למשכן או למקדש, שהם המקור לקדושתו. כל ערעור ביסודות קדושת עם ישראל, בפרט בשעה שאין לנו מקדש, ישנה סכנה קיומית לקיומנו הלאומי.

ועל כל פנים, אנו במצב של גלות או גאולה שאינה שלמה. רק כשעם ישראל ישוב לארצו, ויתטהר ויתקדש, הוא יזכה לבנין בית שלישי שלא יחרב לעולם, ואז גאולת עם ישראל תהא גאולה שלמה ונצחית. במצב דברים זה, יהיו לעם ישראל שני ראשי שנים, ר"ח ניסן ור"ח תשרי. ר"ח ניסן שבו נולדנו ונגאלנו כדי להיות עם ה', עם קדוש. ור"ח תשרי שבו נולד העולם "היום הרת עולם", כדי שנדע שלעם ישראל יש יעוד להיות "ממלכת כהנים וגוי קדוש", ויהיה "אור לגויים", לפי שעה, אנו במצב "אני ישנה ולבי ער", 'שינה מבית המקדש, וער לגאולה' (שיר השירים רבה ה, ב). אולם אנו מצפים לשמוע "קול דודי דופק", קול דודי - זה מלך המשיח. בשעה שהוא בא ואומר לישראל: בחודש הזה (= ניסן) אתם נגאלים" (מדרש הגדול שמות קעג). או אז נזכה לראות בשוב ה' לציון ברחמים.

שלם עד שלא נמחה שם עמלק מתחת השמים (עיין לרמב"ם מלכים א, א). ואם בפרשת פרה שהיא נועדה בראשונה להביא לטהרת היחיד מטומאת מת שלא יתקשר לגוף מת (=גופניות), ויתנתק חלילה מחיי אמת התדבקות באל חי. אלא אף לכלל היא נועדה בכדי שנממש יעודנו להיות "ממלכת כהנים וגוי קדוש", להתנתק מהחומר והחומריות ולהידבק בא-לוקים חיים. כי בלא זה איננו ראויים להיות בפלטרין של מלך, בארץ הקודש והמקדש. ואם בקריאת פרשת החודש אשר לא בכדי הקפיד הירושלמי שפרשת החודש תיאמר בר"ח ניסן או שבת שלפניו, כי המטרה היתה להיצמד להקמת המשכן שהיתה בר"ח ניסן וכדי להקביל למשכן את חנוכת המזבח בבית שלישי שאף תהיה בר"ח ניסן כנבואת יחזקאל. כי באופן זה יתקיים בנו בניסן נגאלו ובניסן עתידים הם להיגאל. אולם לא חודש ניסן כציון זמן, הוא העיקר. אלא חודש ניסן מסמל ומבטא את

"החֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁוֹן הַחֲדָשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה" (שמות יב, ב). כלומר, לא בכדי חודש ניסן יהיה ראש השנה, וכל חודשי השנה יהיו נטפלים לו, לחודש השני, לחודש השלישי וכו' (עיין לרמב"ן עה"ת שם), וכל זאת משום "כי בו התחיל מציאותכם הבחיריי" (ספורנו שם). כלומר, באותו זמן שעם ישראל נגאל, נהפך ונהיה לבן חורין. ובשל חשיבות חודש זה ומעלתו מובן על שום מה ראו חכמי התלמוד לקבוע כי בחודש אדר במהלך ארבע שבתות יוקדשו לקריאת ארבע פרשיות. שקלים, זכור, פרה, והחודש. בכדי להבליט את המגמה והקשר שבין המקדש והגאולה. אם בפרשת שקלים הדגש כי על כל אחד מישראל להיות שותף בבנין המקדש ובהקרבת קרבנות התמיד שבכל השנה החל מר"ח ניסן שבו נגאלו ישראל ממצרים. כך שהדבר בא לידי ביטוי מראשית השנה בהבאת תרומה חדשה להראות כי כל גאולתם וקדושתם תלויה במקדש ובקרבנות. ואם בפרשת זכור שהיא ציווי להילחם בעמלק דוקא בארץ, ודוקא אחר מינוי מלך, ודוקא שהניח לנו מכל אויבנו מסביב. וכל זה בטרם נבנה המקדש בכדי שנכיר כי עמלק אויב ה' ואין כסא ה'

- המרכז העולמי למשפט התורה
- בית מדרש לדיני ממונות
- מכון מש"ה לחקר משנת הרמב"ם
- מכון תורני לחקר מנהגי העדות בישראל
- שיעורי תורה לתלמוד תורה וכולל אברכים
- שבתות עיון וירחי כלה
- מפעלים לטיפוח אהבת ישראל וארצו
- קרנות מחקר ערוד וחסד
- ארגון אשת חיל

העלון מוקדש לזכרה של אמי היקרה נלי בת סלומון ע"ה ת.נ.צ.ב.ה

לכו אל יוסף, אשר יאמר לכם תעשו

לק"י יג אייר תשל"ד

כבוד ר' יוסף שבח שלום לשאלותיך

- א. כל השעורים נפח, ואותם שמשערים במשקל אם כוונתם בדיוק טועים הם, ואם הם מתכוונים בערך ובקירוב אין בכך כלום כמ"ש הרמב"ם בפיהמ"ש חלה פ"ב הל' ו. ושעור הכזית שכתבת 30 גרם זהו שעור דמיוני והשעור הנכון 15 גרם **בערך** וגם זה יש בו קצת חומרא, למצה חצי ככר מצה.
- ב. כל זמן שטעמו יין ומראהו יין אע"פ שמזוג

- הרבה מברכים עליו בפה"ג. אשר למיץ הענבים איני יודע ממה הוא מורכב, ואם באמת הוא מיץ ענבים ודאי שמברכים עליו בפה"ג, ואשר ליינות של שוק לדעת הרמב"ם כולם פסולים לקוש מפני שיש בהם סוכר פרט ליינות המרים, ואע"פ שפסולים לקדוש מברכים עליהם בפה"ג.
- ג. מכירת החמץ אם היא עשויה כדין אפשר לסמוך עליה.
- ד. בענין הערוב אע"פ שיש בערים גויים ומחללי שבת בפרהסיא שהם כגויים הרי נוהגים לשכור רשותן משכירן ולקייטן ובזמנינו פקיד העירייה הוא שכירן ולקייטן ואין צורך בידיעתן וכך נוהגים ושפיר.
- ה. מקום שעלול להגיע התבשיל או המים לידי

רתיחה אפילו בעשר שעות אסור להניח שם בשבת דבר שיש בו משום בשול אפילו לחמשה רגעים.

הצפירות והעמידה דום אינה חוקה החקוקה להם בדתם כדי שנאמר שיש בה משום ולא תלכו, ואינה אלא מנהג המלכות בלבד, וכל זמן שאין הדבר חוקה דתית אין בכך כלום ואל ישנה אדם מפני המחלוקת כ"ד יוסף קאפח

קוראים נוספים המעוניינים לפרסם תשובות, מאת מו"ר הגאון ר' יוסף קאפח זצ"ל
מוזמנים ליצור קשר בטלפון: 054-2443930
או בדוא"ל: orhalichot@gmail.com

סיקור השקת הספר ברכת משה במהדורתו השנייה

בית הכנסת התימני בשכונת הדר יוסף בתל אביב, המה קהל רב והתרגשות, לרגל חלוקת הפרסים במבחן הארצי בהלכות ברכות והשקת הספר ברכת משה במהדורתו השנייה. בערב, שהוקדש ונתרם כולו לזכרו של ר' שלום בדיחי נ"ע, נשאו דברים הרבנים החשובים מורנו ורבנו הרה"ג רצון ערוסי שליט"א רב העיר קריית אונו, חבר הרבנות הראשית ונשיא מכון משה והליכות עם ישראל, הרה"ג הגאון הרב עזריה בסיס שליט"א רבה של ראש העין, הרה"ג אהרן בדיחי שליט"א רבה של אבן יהודה, הרה"ג עובדיה יעני שליט"א רב בית הכנסת 'הדר יוסף' והרה"ג אבינד אשואל שליט"א מחבר הספר ברכת משה. **הזוכה במקום הראשון:** אלעד מדינה ממודיעין. זכה ב 2000 ₪ + תקליטור אוצר משה ובספר ברכת משה במהדורתו החדשה.

הזוכה במקום השני: ינון לוי מיד בנימין. זכה ב 1000 ₪ + תקליטור אוצר משה ובספר ברכת משה במהדורתו החדשה. **הזוכה במקום השלישי:** זהר ערוסי מאשקלון. זכה ב 500 ₪ + תקליטור אוצר משה ובספר ברכת משה במהדורתו החדשה. את הערב הנחה בצורה מרתקת הרב אהרן בדיחי שהגדיל לספר בשבח המנוח בשילוב דברי תורה, סיפורים על בית אבא ומסירות הנפש של זקני תימן בעבודת ה'. בין הדברים שנשאו הרבנים היו דברי חיזוק לק"ק תימן, בשימור מנהגו המושתתים במעבה התלמוד ועל חשיבות אירועים מעין אלה. בנוסף נאמרו דברים בשבח ספר "ברכת משה" וחשיבות הספר לבירור נכון של הדעות בהלכה ובעיקר בירור דעת רבנו הרמב"ם בעניינים

השונים בהלכות ברכות. כותב הספר הרב אבינד אשואל סיפר על ההשראה שקיבל ממו"ר הרה"ג יוסף קאפח זצ"ל, בהנהגות ובדרך ארץ וכן בדרכו הייחודית לבירור ההלכה במסירות ובדקדקנות וכמובן על יחסו בענוה לכל אדם שהגיע אליו. כאמור, הקהל הרב שהגיע התכבד בכיבוד כיד המלך תרומת משפחת המנוח ר' שלום בדיחי, שלזכרו נתרם הערב כולו. יהי רצון ששנת תשע"ב בה התקיים המבחן הראשון בהלכות ברכות, תהיה ראשונה בין רבות ותורחב ותתבסס ותתחזק בעזרת הקהל הקדוש, מסורת חשובה של המבחן הארצי בהלכות ע"פ מסורת תימן ובעיקר תסייע לחיזוק מסורת ק"ק תימן המעטירה.

הרב מאיר עפארי יצ"י

חג החומרות

רבנו פוסק (ולא כפי שמצטטים אותו אחרים 'כתב הרמב"ם'): 'אין איסור משום חמץ בפסח אלא חמשת מיני הדגן בלבד שהן החיטה והכוסמת ושלשה מיני השעורים שהן השעורה ושיבולת שועל והשיפון, אבל הקטניות כגון אורז ודוחן ופולין ועדשים וכיוצא בהן אין בהן משום חמץ אלא אפילו לש קמח אורז וכיוצא בו ברותחין וכסהו בבגדים עד שנתפח כמו בצק שהחמיץ הרי זה מותר באכילה שאין זה חימוץ אלא סירחון (הלכות חמץ ומצה ה,א מהדורת מכון מש"ה ק. אונג). כך אנו מקובלים ונוהגים ואבותינו נוחי הנפש לא ראו צורך להחמיר בדבר המתור וזאת בניגוד לקצת מפוסקי אשכנז שאסרו את אכילת הקטניות וכל אחד וימוקו שהוא אצל יהודי אשכנז יש למנהג לעיתים קרובות התיחסות כאל דין תורה ואין לשנות וטוב להחמיר ועוד המלצות הנובעות מחשש לדעת פלוני הגדול ופלמוני היותר גדול ויש גם מקרים הנקראים 'צווי דינים' (שני דינים) מה שנראה כמשהו חדש בעולם הפסיקה. בעל 'שערי תשובה' (ר' חיים מרדכי מרגליות) על שו"ע או"ח סימן תנג' מביא דעות של מספר חכמים בנושא הקטניות בפסח, לחומרא. בהמשך דבריו שם הוא כותב: '...ובמקום אחד עמדו קצת מהחכמים שרצו לפרוץ בזה (להקל) ולא עלתה בידם לפי שחכמי הדור מגדולי אשכנז חרדו לקראתם (סוג של מלחמת עולם הלכתית/מנהגית) ועמדו בפרץ וקיימו את דברי חכמים והחליטו האיסור (נתנו לו תוקף של הלכה לאסור) במדינות אלו ואין ללמוד ממקומות שנוהגים היתר מאז ומקדם שלא נתפשטה בהם גזירת הגדולים ותקנתם בזה וכמו לענין חרם לישא שתי נשים (עד כדי כן)...וגדול אחד היה מחמיר אף בקפה (לאן מגיעים, ה' ישמור!) אף על גב דודאי פרי עץ הוא נראה שרוצה להחמיר לפי שההמון לא ידעו מה הוא וידמו שהוא גם כן מין קטנית ויתירו הכל

ויפרצו גדר ראשונים...בהמשך דבריו הוא כותב שיש גם בעיה מסויימת עם התה וכו'... עיין שם. הראינו לדעת שההמון לא למד ולא עיין וחכמי אשכנז היכירו את הסחורה ולכן הקיפו אותם בחומרות רבות. מילא להמון, אבל היכן תלמידי החכמים המכירים את צורת האות א? צודק בעל 'שערי תשובה' בקשר להמון וכנראה שהיתה מציאות חברתית שכזו החל מן המאה ה-13 שאז פשטו החומרות בנושא הקטניות והמושגים 'אין לשנות וטוב להחמיר, והמחמיר תבוא עליו ברכה' וכו' תפסו מקום מרכזי בקרב אלה שלא למדו מספיק שהרי ידועים דברי התלמוד 'כוחא דהתירא עדיף' (ביצה ב:) ומי שלא לומד מעדיף להחמיר (עיין דברי רש"י מקום).

הבסיס לחומרות של חכמי אשכנז הם דברי ר' יוחנן בן נורי הסובר שאורז הוא מין דגן (פסחים לה.) ואין הלכה כמותו אלא כחכמים (ולית דחייש להא דר' יוחנן בן נורי' שם. קיד.) ונראה שחששו שמא יש בתוך האורז גרגר חיטה או שעורה וההמון לא בקי בבדיקה ('אנן לא בקיאנן...') ולכן הפליגו בחומרות. רבנו ירוחם תלמידו של הרא"ש כותב שהנוהגים שלא לאכול קטניות בפסח נוהגים (במנהג שטות זולתי אם הם עושים להחמיר על עצמם ולא ידעתי למה' (וגם אנחנו לא יודעים למה...)). מרן השו"ע פסק שמתור לאכול אורז וקטניות (או"ח סימן תנג'א) ולמרות פסיקתו ישנם ספרדים רבים מהחמירים ומאמצים את מנהגי אשכנז כדברי הרמ"א 'ויש אוסרין'. הרמ"א מעודד את מנהג האיסור של אורז וקטניות ואם קרה שנפלו (בדיעבד) לתוך תבשיל, התבשיל מותר באכילה וכן מותר להחזיק בבית קטניות ואין בזה איסור (שם). ואנו שואלים: אם מותר למה אסור? הרב עובדיה יוסף מתיר את אכילת הקטניות והאורז אבל מצריך בדיקה מדוקדקת כדי שלא תמצא שם

שעורה או חיטה (ילקוט יוסף חלק ה' עמוד שנג סעיף ג). ואנו מודים למקום ברוך הוא על הטובות הכפולות שהשפיע עלינו וכמו אב אוהב סומך הוא עלינו שאנו קמים מוקדם ולומדים משנה והלכה, לא מבליים את שבתותינו ומועדינו בקריאת עיתונים ועלונים 'כשרים', משכימים ומעריבים ולא מסתפקים בשיעור חד פעמי של הרב הדרשן וכך נאה ויאה לזרע קודש וברוך שבחר בנו והבדילנו מן ההמון הסואן והרועש שיש לו פנים חמורות ומחמירות. אי אפשר לסיים את דברינו מבלי להביא לפני הקוראים את דברי מורנו המשביר והמסביר ר' יוסף קאפח נע"ג בעניין הכתוב בספר המנהגות שנהגו 'כל העולם' לא לאכול זרעונן בפסח מפני שהן מחמיצין וכו'.

'והנה מה שכתב בשם ספר המנהגות (לר' יצחק אייזיק מסיירא, סוף המאה ה-14) שנהגו כל העולם, טעות הוא ואין הדברים אמת ורוב ארצות המזרח לא נהגו איסור ובתימן אכלו כל הקטניות כאמיתה של תורה ומה שכתב שמחמיצין מפני שנקראים חימצין, דבריו מתמיהין כי היא מין קטנית הנקראין בערבית 'חמץ' ובארמית 'חימצין' ואי דרשינן בשמא (בשמות) צריך לאסור את החמור שהוא חיה טהורה מפני ששמו דומה לחמור ואלה הדברים שלא ניתנו להיאמר, ומה שכתב שאין אוכלין קטניות במועד משום שמחת החג, דברים הרבה יותר מתמיהין ואילו ראה 'לחוח דרה' בשמן שומשמן שפצחו עליה שתי ביצים היה מניח לחם הניקודים התפל ורץ בכל כוחו להשיג מעדן כזה וכן תבשיל של אורז ובושר ומח עצמות לא היה אומר מה שאמר, וכי יש עונג מועד גדול מזה...?' (רבנו חמץ ומצה ה,א והערה א ר" קאפח).

הרב ד"ר חננאל סרי יצ"ו

הינה תשמיש המטה. חכמי תימן אף הביאו ראיה לכך מהעובדה שזו הפעולה היחידה שכשהאדם מתעסק בה הוא אינו יכול להתבונן במושכלות (כתבים, א, עמ' 352-351). גם מעלת הקדושה נקשרת בגדרים וסייגים שנעשים למאכל ובמיוחד לתשמיש (רש"י לויקרא יט, ב וכן הנושאים שכלל הרמב"ם בספר קדושה שבמשנה תורה). אולם לא הכול הסכימו לדעתו של הרמב"ם, ובסוגיה זו נולדה אחת המחלוקות המפורסמות בינו ובין הרמב"ן. הרמב"ן לא ראה בתשמיש פעולה נחותה כל כך. העובדה שזו הפעולה שמביאה חיים לעולם, והכתוב משתמש במילה "ידיעה" עבורה, שללה לדעתו את האפשרות שמדובר בפעולה מגונה (אגרת הקודש). סוגיה זו היוותה בשל כך את אחת מאבני המחלוקת בין חסידי הקבלה ומתנגדיה, שכן בספרות הקבלה מצויים ביטויים הלכתיים מתחום הצניעות עבור דימוי התהליכים המתרחשים בעולמות העליונים ותלמידי הרמב"ם התקשו לקבל מושגים אלו בעבור תחומים עליונים ומקודשים. נמצא ששני הצדדים התכוונו לשם שמים, אלא שהבדלי השפה בין רבותיהם שהאחד ראה תחום זה כנחות ומגונה וחברו ראה בו תחום נעלה וקדוש הם שהביאו את תלמידיהם למחלוקות קשות. יחי רצון שנלמד מכולם את המכנה המשותף שהיה מוסכם עליהם: חשיבות התורה ומצוותיה והרצון לעשות רצונו כרצונו, המקום יצילנו מכל שגיאה ומכשול.

לרכוש הבנה זו עליו להתאמץ ולשקוד על לימודיו בצורה מסודרת ועקבית נטייה אחרת שלו מצננת את התלהבותו - העצלות! (א, לד הסיבה השלישית). גורם חזק יותר מהעצלות לאובדן אהבת הלימוד קשור בטיפוח תאוות הצד החומרי של האדם. ככול שהאדם מפנה יותר מתשומת לבו ועיסוקיו לתחום הנאות הגוף כך הוא מכבה את להט אהבתו לחוכמה ולדעת (א, לד הסיבה החמישית). הדברים נכונים גם בכיוון ההפוך: אדם שהוקסם מעוצמת יופיים של החוכמות "שוכח" לפתע את צרכיו החומריים ולעיתים אף את ההכרחיים שבהם. כך מסביר הרמב"ם את יכולתו של משה רבנו להיות בהר סיני ללא מאכל ומשתה (ג, נא). והנה גם בחושים השונים יש כאלו שמרוחקים יותר מהשכל ויש שמרוחקים פחות: הראייה והשמיעה נחשבות לתכונות היותר עדינות, הן הקולטות מידע ממרחק רב יותר (א, מז), והן המסייעות בתהליך הלימוד של האדם. שאר החושים נחותים יותר, כשהמגושם שבהם הוא חוש המישוש. חוש זה כל כך מגושם עד שאריסטו הגוי כבר כינהו "החוש שחרפה הוא לנו" (ב, מ; ג, ח). מסיבה זו גם כשרצתה התורה לבטא בדרך משל את השגחתו של הקב"ה על עולמו היא השתמשה בלשון של - וירא ה' - או - וישמע ה' - אולם לא בטעם ולא במישוש (א, מז), כיוון שחושים אלו ידועים כנחותים אפילו אצל אנשים פשוטים. הפעילות הנחשבת לנחותה ביותר לפי גישה זו,

הרמב"ם מדגיש במורה הנבוכים (ג, מו) כיצד באה התורה לשחרר את אנשיה מדעותיהם של המצרים ושאר עובדי אלילים בכך שהורתה על פולחן שבו נשחטות הבהמות. כך גם במהלך הסברו לדיני כבוד בהמה (ג, לו) מדגיש הרמב"ם את היות אבותינו מתאפיינים במקצוע רעיית הבהמות. המקצוע שהרבו לעסוק בו (והיה גם מקצועם של משה רבנו ודוד מלכנו) לא במקרה היה המרעה. מדובר בתפיסת עולם חשובה שבאה לידי ביטוי במקצוע שאדם בוחר לו. בניגוד לאלו שסגדו לבהמה החזקה כפי שנהגו המצרים (ראה תרגום אונקלוס לפסוק "...כי תועבה היא למצרים": "ארי בעירא דמצראי דחלין ליה עבראי אכלין"). בראשית מד, לב), סגידה שהשפיעה גם על חלק מיוצאי מצרים והביאה לחטא העגל, וכנראה נבעה מחשיבות כוחה של הבהמה ששימשה מעין טרקטור של ימינו עבור החקלאי (ראה שבת קיח, ב: "מעולם לא קראתי לאשתי - אשתי, ולשורי - שורי, אלא לאשתי - ביתי ולשורי - שד"י"). אבות האומה שלנו, לעומת זאת, ראו בבהמה עוצמה שהאדם צריך ללמוד להנהיג. אסור לסגוד לעוצמה זו אלא ראוי ששכלו של האדם יהיה המנהיג והמשפיע שיחליט כיצד ראוי לנהוג בעוצמות הבהמיות לצורכי העולם. הדברים באים לידי ביטוי גם בתוכן שנותן האדם לחייו. בצורה טבעית נמשך האדם למהותו שמתבטאת בשכלו. כל אדם חפץ לדעת ולהבין את הנעשה מסביבו, אלא שכאשר הוא מבין שכדי

יזכרתי לך חסד נעורייך

הרב אבשלום עדן יצ"ו

הרוחני וכתוצאה מכך עלול להגיש לבו, לכן מצווה התורה "שמור את חודש האביב" כי בחודש האביב יצאת ממצרים, עליך לזכור את מצבך הקודם בהיותך עבד לעובדי עבודה זרה, ועצם זכירת יצאת מצרים גורמת לו לאדם לנהוג בשפלות הרוח ובנמיכות קומה, אומה שמנתקת את עצמה מן העבר גם עתיד לא יהיה לה, ועל אחת כמה וכמה באומה הישראלית, ובגלל זאת ישנו ציווי מיוחד "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך". ודרשו חז"ל ימי חיך העולם הזה, כל ימי חיך להביא לימות המשיח, קיומה של האומה בעתיד תלוי בדפוסי החיים העכשוויים היונקים מזכרון העבר וצופים לחיי ימות המשיח שהם החיים המאושרים ליהודי למלא את יעודו היחיד עבודת ה' מתוך ידיעה, עבודה הבאה מתוך שמחת הלב ושלוות הנפש והסתפקות במועט מבחינת הקיום הגשמי כמאמר הכתוב: "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים"

שכששמעו ביציאתם ממצרים, עמדו והרסו כל דבר שאפשר כדי שהעם לכשיכנס לארץ יצטרך לעמול ואולי אף להתייאש ולעזוב את הארץ, ולכן עכבם ה' במדבר ארבעים שנה על מנת שיספיקו לתקן את כל מה שהרסו. רבנו הרמב"ם מונה סיבה אחרת והיא חישול האומה לקראת המאבקים הצפויים להם מול יושבי הארץ, בהיותם עם של עבדים. המדבר היה בית היוצר של האומה. נסיגות המדבר חישלו אותם והכינו אותם לכבוש הארץ, רבינו הרמב"ם בלשון הזהב ורעינו השלם אומר: "שהוא יתעלה הקדים להרגילכם לעינוי במדבר, כדי שיגדל אושרכם כאשר תכנסו לארץ. וזה נכון, כי היציאה מן היגיעה אל הנחת נעימה יותר מן ההתמדה על הנחת" (מו"ג, ג', כ"ד) ולכן התורה מצווה אותנו "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים" זכירה זו מטרתה לשמור את חודש היציאה "שמור את חודש האביב" כי בבא האביב האדם מתחדש ומתנער מתרדמת החורף וישנה "סכנה גדולה" שיוציא לפועל וינצל את האביב למען הנאות גופניות ובגלל זאת לשכוח את רעינו ההתחדשות

התורה מתארת את עם ישראל בשני מצבים, מצד אחד עם שיצא מאפילה לאור גדול בבת אחת עדיין בכל מעורמו, פחדן, ספקן-נרגן מלא טרוניות, ומאיך עם מאמין בשליחותו של משה רבינו ללא פקפוק וברגע שמשה אומר להם "קומו סעו" לא שאלו שאלות מה יהיה גורלם עד להגעתם למקום ישוב, מנין יקח משה אספקה לכל העם הזה? אמנם מצרים מקום עבודה זרה וגילולים אולם היא הייתה גם מקור הכח והתרבות הקדומה ובמיוחד מקום השובע ואעפ"כ לא שאלו שאלות. עצם היות העם הזה מורגל לעבדות ולא לחופש יש חשש שברגע שיצטרכו ללחום על חייהם הרי שטבעם העבדותי יגבר והמוצא לתכונות ה"ל יחזרו על עקבם מצרימה ולכן "ולא חסם ה'" "פן ינחם העם" "ושבו מצרימה". אמנם אין מניעה מצד ה' להביאם לארץ בדרך הקצרה, אולם מעלתה של הדרך הקצרה היא הסיבה לכך שלא להולכים בה מחמת קוצר הזמן שיעבור מרגע יציאתם עד לכניסתם לארץ, המדרש מונה סיבה שאינה קשורה לעם ישראל אלא ליושבי הארץ

זכרה של אחותי אילנה בת ר' יחיא עדני ע"ה

כוס תנחומין
לידידנו היקר
משפחת ירימי היקרה ולבנים היקרים
ר' משה ירימי הי"ו
וגב' מזל מזרחי מנב"ת
בפטירת אביכם הדגול והישיש
הרב יוסף ירימי זצ"ל
אשר היה בחייו איש של תורה והלכה ראשון בקודש לכל דבר שבקדושה, איש שהכניס רבים בבריתו של א"א, איש שהאכיל ודאג לרבים בכשרות השלחן, איש חסד של אמת. ואשר זכה לאריכות ימים ושנים בבריאות הגוף והנפש. יתן השם ותהא נחמתכם לראות צאצאיו הולכים בדרכו המפוארת
מערכת אור ההליכות

כוס תנחומין
לידידנו ר' משה סירי הי"ו
על הסתלקותו של אחיו אברהם ע"ה
יהי רצון שהקב"ה יגדור בעד הפירצה הזו ולא תוסיף לדאבה עוד
מערכת אור ההליכות

המועוניינים לקבל את העלון במייל:
orhalichot@gmail.com

כוס תנחומין
לידידנו היקר והאהוב המסור
ר' משה הי"ו
ולמשפחת כהן עראקי הדגולה יצ"ו
בפטירת אמן האשה הכשרה והנעימה בהליכותיה
מרת רומיה ז"ל
אלמנת רבי יהודה שמואל הכהן עראקי זצ"ל
אשר זכו להקים בית תפארת בבניהם ובנותיהם ובכל יוצ"ח
יתן השם וישלח לכם נחמה שלמה ולא תוסיפו לדאבה עוד
מערכת אור ההליכות

המלצות לביעור החמץ, כשרות לפסח וביעור מעשרות תשע"ב

מומלץ בעיקר לגבי שמנים וכיו"ב, להשתמש בפסח בשמן זית, שמן דקלים, שמן אגוזים וכל המוצרים שאין בהם קטניות. ככלל צריכים לשמור על רמת הכשרות במהלך כל השנה ועל אחת כמה וכמה בחג הפסח, ובפרט לנוהגים עפ"י הרמב"ם יש להקפיד בעניין מה שנקרא "חזור ונעור", שאסור לצרוך אותם בפסח כלל, ומשום כך עפ"י מה שנמסר לנו, שהבד"צים של העדה החרדית, יורה דעה של הרב מחפוד, הרב לנדאו והרב רובין, הם מקפידים בעניין מה שנקרא "חזור ונעור" ואינם מסתמכים על הביטול. ולכן מומלץ לפסח לקנות מוצרי מזון רק בהכשרים הללו. אולם זאת לדעת שבד"צ בית יוסף אינו מקפיד על כך. ומתיר תערובת חמץ מלפני הפסח לשימוש בפסח. ולפי הרמב"ם – זה אסור במשהו. ואין נפקא מינא מתי התערב.

ביעור מעשרות וידוי מעשרות

- א. השנה תשע"ב היא שנת ביעור מעשרות של א. השנים א' ב' ג' לשמיטה. בערב יו"ט האחרון של פסח מקיימים מצוות ביעור מעשרות בפירות וירקות של השנים הנ"ל.
 - ב. מי שברשותו טבל – חייב להפריש מהם תרומ"מ (ואין צורך לקנות טבל כדי להפריש תרומ"מ ולהתוודות).
 - ג. פירות וירקות שהם ספק טבל או דמאי – מפרש מהם תרומ"מ אע"פ שאין מעכבים לוידוי. מי שברשותו מוצרי מאפה החייבים בחלה, חייב להפריש מהם בזמן הביעור ולשרפה כדין.
 - ד. פירות מעשר שני או נטע רבעי, מחללם במטבע, או על פרי השווה פרוטה, וישמיד את המטבע או את הפרי.
 - ה. במנחה של יו"ט האחרון של פסח תשע"ב אומר נוסח היודוי.
 - ו. לשיטת הרמב"ם אין אנו צריכים להתוודות, ואפילו לא רצוי שנתוודה, כי אנו מפרשים תרומ"מ בטומאה, ואין אנו נותנים מעשר ראשון ללוי ולא מעשר עני לעני. בירושלמי הקפידו שלא יתוודה אם אינו אומר אמת (עיי'ן דרך אמונה, מע"ש, יא, ס"ק יז).
- הקב"ה יזכנו לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבניין בית המקדש במהרה בימינו אכ"ר.**

פלפול, חרדל, מוצרי סויה, טבעול וממתקים מלאכותיים, שוקולדים, ממתקים, נקניק ומוצרי בשר מעובדים, שמן, נביטת חיטה, תחליף קפה, משקאות חריפים ועוד.

קמח הרגיל מותר לקיימו במהלך ימי הפסח, וזאת עפ"י עדותו של הרב ויא והרב פנחס פרידמן מפקח טחנות קמח של הבד"ץ עדה החרדית, שהחטיטם של הקמח הרגיל אינו עובר לתינה כבעבר, אלא כיום החטיטה עוברת התזה של 5 שניות בלבד, ולאחר 30 שניות אין בחטיטה טופח ע"מ להטפיח והכל נעשה באמצעות בקרה אלקטרונית מדויקת, ועפ"י עדות הרבנים המומחים הנ"ל אין בעיה לגנוז את הקמח ולהשתמש בו לאחר הפסח מיד.

תבלינים הרצוי והנכון לקנות מעט תבלינים לא טחונים רק לצריכת השבוע של פסח, לברור היטב, לטחון בבית ולהשתמש בהם ללא חשש, כי בתעשייה יש שסומכים על ביטול ויש שבוררים מדגמית.

ירקות רצוי להשתדל לקנות ירקות עלים כגון חסה, פטרוזילה, כרפס, כוזברה מפוקחים ללא חשש חרקים. הקונה ירקות בשוק צריך להפריש תרומ"מ מספק ללא ברכה כפי הנוסח המפורסם והשנה היא שנת מעשר שני לירקות לתבואה ולקטניות

פירות הפירות עדיין הם של שנה שעברה, והמעשר שלהם הוא מעשר עני, עד שיגיעו פירות השנה תשע"ב שחנטו אחרי ט"ו בשבט ואז יש להפריש מעשר שני.

יין ניתן לרכוש יין כשר לכתחילה 100% יין לפי שיטת רבינו ללא שום חשש כפי שהמלצנו ב"אור ההלכות" מבוטל 052-8910010.

בשר יש לקנות רק במקומות כשרים ומפוקחים שיש משגיחים במקום, משום שרבו הזיופים בתחום הבשר והעופות, וחשש לנבלות וטרפות.

חילבה אין לקנות חילבה טחונה כלל, ובוודאי לא חילבה מוכנה, בחילבה מצויים זרעוני חיטה ושעורה וקשה מאוד לברור. הרצוי והמומלץ לקנות קריני חילבה, לברור אותם לפחות ג' פעמים, ורצוי שעוד משהו אחר יבדוק פעם אחת לאחר הברירה.

מוצרי מזון מקטניות במוצרי מזון אלו עלול להימצא גרעיני דגן, וחמץ אסור בפסח במשהו, לכן

מכירת חמץ לאנשים פרטיים אינה מומלצת עפ"י המכירה הנהוגה כיום הנעשית בד"כ ע"י הרב והחתמה על טופסי מכירת חמץ... שבה נכתב כל החמץ ותערובת חמץ והבלוע וכו'. והשכרת מקום החמץ לגוי ושליחות הרב לבצע המכירה כל אלה אינם די, והדין הוא למכור לגוי מכירה גמורה והעברת החמץ לרשותו של הגוי ורק בשעת הדחק ובהפסד מרובה.

הגאון מוילנא לא מכר חמץ גמור (מעשה רב, ק"פ) וכן בשלחן ערוך הרב, שנשאל על אחד שמכר את החמץ אבל לא מסר את המפתחות לגבאי האחראי על מכירת החמץ לגוי, ועוד ראה דברי מו"ר הרה"ג מהר"י קאפח זצ"ל בהל' חמץ ומצה, פ"ב הע' ג', ד"ה ולא אמנע כאן מלהביע צערי על מכירת החמץ הנהוגה כיום בישראל וכו' וסיים אשריך יהדות תימן בתימן שלא עסקת באלה, שום יהודי לא הניח שום חמץ לא מכור ולא בלתי מכור... לפיכך ראוי לכל בני עדתנו להמשיך נגה האבות ולא להניח ברשותם שום חמץ. גם לאחר הפסח התרחקו מלקנות חמץ שיש חשש שהוא מלפני הפסח, וה' הטוב יכפר בעד.

המכירה לבעלי עסקים היא מחויבת המציאות ומי שמחמיר על עצמו שלא לקנות אחר הפסח דווקא **מוצרי מזון שנאמרו לאחר הפסח** ובעיקר חמץ גמור כגון: לחם, פסטות, ביסקויטים, ופללים, עוגות ודוגיות, כעכים, שקדי מרק, דגני בוקר, גביעי גלידה, בייגלה, ביסלי, קרקרים, אטריות, בירה, ויסקי, המחמיר על עצמו ימתין עד שיגיעו מוצרי מזון שנאמרו לאחר הפסח ויתערבבו וזה יהיה בגדר תערובת לאחר הפסח שהיא מותרת.

לידיעת המעוניינים לשתות בירה לאחר הפסח, ולא סומכים על המכירה, הבירה החדשה קו הייצור מגיע לשווקים רק לאחר כחצי שנה.

מוצרי מזון שעשויים להכיל חמץ או תערובת חמץ שבחלקם ניתן לגנוז אותם בבית ומותר להשתמש בהם לאחר הפסח, ובחלקם תערובת שאסור לקיימם במהלך ימי הפסח, התנאי אם יש בתערובת החמץ כזית בכדי אכ"פ שזה בערך כ 10% חמץ, תערובת כזו מותר לקיימה בפסח, אולם אם יש בתערובת יותר מ 10% אסור לקיימם וחייבים לבער את התערובת הזאת.

מוצרי מזון המכילים חמץ כגון: אבקת מרק, אבקת

חנוכת בית הכנסת 'משכן שלום' במודיעין

הרב דוד גרוסמן יצ"ו הרב צפניה ערוסי יצ"ו

ציילום: דורון ריון

יום מרגש ומשמח לבני קהילת תימן בהיכנסם לבית הכנסת שנבנה לתפארה והגיעו עד הלום ב"ה, אחר עשרות שנים אשר היו בגלות במבנה זמני בבית ספר בעיר מודיעין. בית זה נבנה בסיועם החשוב של קרן 'אדמונד ספרא' בהשתדלותו המסורה של ר' אבי לוי יצ"ו ועוזריו בקודש. כדבריו: אף שאין הסבר הגיוני כי עשרות שנים הם יושבים באותו ביה"ט ובאותה כיתה, והוקצו שלוש מקומות עם היתירים שהוחלפו בזה אחר זה, אין ספק כי זוהי יד ה' שמוכיחה כי כבר ניתן האות מלמעלה, ותוך חודשים מספרים העמדנו בית זה, משהו כדוגמת יוסף אשכנזי שנה היה בבית האסורים וכשהגיע יוסף 'איריצוהו מן הבור'. ערב חגיגי זה נפתח בקביעת מזוזות, ובדברי רב הקהילה הרב צפניה ערוסי יצ"ו, אשר הדגיש כי לא לחינם משה הקים את המשכן דוקא בערב חג החירות על מנת שנזכור כי החירות אינה רק במה שנתקיים בנו ובמושב טוב יב, אלא ובעיקר כי אנו בעלי חירות ברוח ובתוכן שימלא חלל בית זה, שיהא מגדל-אור, כי בבית אלהים נהלך ברגש!

רבה של מגדל העמק ראש מוסדות מגדל אור הרה"ג דוד גרוסמן שליט"א שיבח בדבריו את מנהגי תימן העתיקים. הרב גרוסמן סיפר בשם אביו שאמר לשומעיו לקחו כי אם ירצו לדעת

מתי תתקבל תפילתם, תנאי לדבר שאם אינם מדברים בבית הכנסת. והקשו מדוע הדבר תלוי בכך? דרש אביו בפניהם כי הדיבורים בבית הכנסת מתערבים עם התפילות ועוצרים בעד התפילה לעלות כלפי שמיא, אך ברגע שיש רק תפילות נטו בבית ה', הרי שהתפילות יתקבלו ברצון לפני הקב"ה, והסמך לכך את הפסוק באיכה: 'גם פי אָזַעַק וְאָשָׁע, שְׁתֵּם תְּפִלְתִּי'. בין האורחים שפיארו מעמד זה בערב נכחו רבני העיר מודיעין הרב דוד לאו יצ"ו, הרב אליהו אלחרר יצ"ו, הרב יעקב ציקוטאי יצ"ו, ראש העיר מר חיים ביבס וסגניו, כמובן נציגי ספרא מר יאיר טרנהיים ור' אריאל גרינברג, פרופ' אהרון גימאני וכבוד מו"ר הרה"ג רצון ערוסי אשר הדגיש כי על בני תימן לשמור על ייחודם ועל הפקדון הגדול שניתן בידם, בפרט בארץ הקודש ובעיר מודיעין אשר רוח החשמונאים הכהנים היו פה ולחמו לשמירת עיר הקודש והמקדש מפני רוחות זרות. הנחה את הערב בטוב טעם ר' אבי לוי.

ערב זה נחתם בחלוקת תעודות כבוד למתנדבים הקירים אשר הרימו ידם לבית מפואר זה. יהי רצון שבית זה יהיה מקדש מעט, להגדלת תורה ולהאדירה.

אור ההליכות

בית הכנסת ארגון "אבי דוד"
הליכות עם ישראל
עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

הציבור מוזמן ליום עיון במשנת הרמב"ם במסגרת

"הקבלת פני רב"

שיתקים אי"ה ביום שני, ב' חוה"מ פסח, י"ז בניסן תשע"ב (9.4.12)
בבית הכנסת ארגון "אבי דוד", רח' אבן ספיר 5, ירושלים

17:00	התכנסות
18:00-17:15	הרב אהרן קאפח יצ"ר קידוש לסעודה שלישית
	● תפילת מנחה
19:00-18:20	ד"ר יוסף טובי יצ"ר האוניברסיטה העברית, ירושלים המדרש הגדול - מקורותיו ומבנהו
20:00-19:00	הרה"ג רצון ערוסי שליט"א רבה של קרית אנו וחבר מועצת הרבנות הראשית ביצור מעשרות
	● תפילת ערבית
	מנחה: מר אלי נגר יצ"ר אוניברסיטת בר אילן

עזרת נשים פתוחה

תזכו לשנים רבות ומועדים טובים

"חייב אדם להקביל פני רבו ברגל"

הרינו שמחים להזמין את הציבור הרחב לקיים מצוות
"הקבלת פני הרב" למורנו ורבנו

הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

רב העיר קרית אנו, חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל
יו"ר "הליכות עם ישראל" ונשיא מכון מש"ה
שתתקיים אי"ה ביום רביעי חול המועד פסח
י"ט בניסן התשע"ב (11.4.12) בבית הכנסת שיבת ציון
רחוב הרב שלום יצחק הלוי 6, קריית אנו

בתכנית:

- 15:30 – סיור מודרך בבית הליכות עם ישראל
- 16:30 – שיעור גמרא מפי הרב . שאולת ותשובות וברכת הרב . תפילת מנחה וערבית
- מנחה: הרב אבשלום עדן יצ"ו

הציבור מוזמן עזרת נשים פתוחה כיבוד קל

חברי מערכת אור ההליכות מברכים את קוראי העלון וכל בית ישראל תזכו לשנים רבות ומועדים טובים

"וארבעה כוסות אלו לפי סדר המציאות... כוס חמישי... זה רשות, כלומר אם רצה האדם להשיג הברואים הנמצאים מאמתת הבורא, הרשות בידו, ותקנו אותו בסוף... והוא דרך רמז כמו שאמרו (רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ד הל"ג) אין ראוי להטייל בפרדס אלא מי שמלא כרסו לחם ובשר והמשכילים יבינו... וזה שאמרו כנגד חמש גאולות והוצאתי והצלתי וגאולתי ולקחתי... והבאתי אתכם אל הארץ זו ארץ החיים (רמב"ם הל' תשובה פ"ג הל"ה) כמו שאמר דוד אתהלך לפני ה' בארצות החיים (תהלים קטז) ובידיעת דבר זה יצא לחירות ויהיה עבד א-להים ולא עבד עבדים, וזהו ליל שמורים הוא לה' כלומר אם ידע סוד זה, תהא נפשו שמורה מכל נזק בעולם הזה כדי שיזכה לחיי העולם הבא". (פירוש מהר"י בשיורי על אגדתא דפסחא, מהדורת הגר"י קאפח, עמ' טז-יז)

לרכישה באתר המכון: www.net-sah.org או בדיוור ישיר לביתך בטלפון 03-5351119

משנה תורה להרמב"ם

מהזורת הרה"ג יוסף קאפח - 25 כרכים

במחיר מבצע 1440 ₪ בלבד!

אגדתא דפסחא

(מהדורת מארי יוסף קאפח) +

2 תקליטורים "רצון יראי"ו"

שיעורים מפי הרה"ג רצון ערוסי שליט"א

טוב עין הוא יבורך
ראש וראשון לכל דבר שבקדושה
ר' משה כהן הי"ו
על תרומתו הנדיבה להוצאת העלון
לזכר אמו המנוחה
מרת רומיה עראקי הכהן ע"ה

הליכות טוהר הבית
הדרכת כלות ובניין התא
המשפחתי
אשת חיל - 03-5340766

לידידנו איש רב פעלים
הרב אליהו צוברי הי"ו
מנהל מחלקת הכשרות
קרית אנו ונו"ב מנב"ת
לרגל הולדת בנם
חגי הי"ו

יהי רצון שיתקיים בו ובכל יוצאי
חלציהם "כי הם זרע ברך ה'"
המאחלים
מערכת אור ההליכות

שהשמחה במעונם
לרגל כלולות הזוג היקר
החתן אבינועם הי"ו
למשפחת אברהם
ונו"ב הכלה סיון מנב"ת
בת לידידנו היקרים
ר משה ונו"ב אביגיל פרחי הי"ו
יתן השם וירבה בטובכם
ותשרה השמחה במעונכם
המאחלים
מערכת אור ההליכות

במוצרי הטבק הריי אין עליהם הקפדה לפי הידוע לי לאכול במקום הייצור.

ת: יש להחמיר בטבק שנותנים לפה, ואפילו טבק הרחה. מותר בטבק של עישון נרגילה.

ש: האם לפי מנהג התימנים מותר לאכול את הזרוע בליל הסדר. והאם חייב להיות צלי או מבושל.

ת: מותר. רק כבש או שה צלוי כולו, בשלימות - אסור. אבל איברים איברים - מותר.

ש: מה דעת הרב בנושא ההימנות על קרבן הפסח הנעשית ע"י מכוון המקדש. האם ישנו צד לא להימנות? במידה ואני נמנה האם חייב אני להיות בירושלים ולקחת חלק מאכילת הקרבן (במידה ותאושר הקרבנות)? האם יוזמה זאת מבורכת או בעייתית? נשמח לשמוע את דעת הרב בנושא זה בכללותו. וכיצד עלינו תלמידי הנשר הגדול לנהוג בנושא זה, האם לעודד זאת ולתמוך בפעילות זאת (כלכלית, הסברתית וכו') או שמא עלינו להתנגד לכך? או לא להתנגד ולא לתמוך?

ת: מכוון המקדש ומייסדו ומנהלו, הרב אריאל, עושים דברים גדולים וחשובים, וישר כוחם. אולם טרם ירדתי לסוף דעתם במבצע זה, אם כוונתו יצירת תודעה וגיוס כספים למכון, מה טוב, וראוי לסייעם, ואם כוונתם שמהרה ייבנה המקדש, אף כי אנו מאמינים שמהרה ייבנה המקדש, ורבן יוחנן בן זכאי יתקן תקנות הלכתיות מכח אמונה זו, אבל בנסיבות של הקרבת קרבן פסח בפועל, עלינו לדעת, שיש צורך בחידוש הנבואה, כדי לקבוע את המקום המדויק של המזבח, ע"י נביא, לפחות, ולא נגעתי בעניין הטהרה ודנינא אחריהם.

ש: בליל הסדר חלק מהמסובין מעשן באופן שמזיק לבריאות שאר המשתתפים וכן לילדים הקטנים. האם ניתן לכבות להם את הנר שממנו הם מדליקים את הסיגריה שמום פיקוח נפש.

ת: א. אסור לכבות את הנר שממנו הם מדליקים: 1. אין זה בגדר פיקוח נפש, כי אין מיידיות ואין וודאות. 2. אפשר בלי לכבות: נסה לשכנעם לטובתם ולטובתך. והיה אם לא שמעו - התנתק מהם.

ב. מלבד שאסור לעשן כל השנה, ביו"ט יש איסור נוסף, בגלל אפשרויות של מכשולים הלכתיים.

ג. עישון מאסיבי כזה, בליל הסדר, סותר לחלוטין את האווירה הנדרשת לליל הסדר - שמחת קודש בחרדת קודש.

קהילה, רב וכיו"ב. אם לחזור בתשובה יש סביבה תומכת כלכלית מורשת משהל אבותיו, כמון, עליו לנהוג סביבה התומכת, כדי שיתבסס ביהדות. ולכן עליו לנהוג כמנהג יהדות תימן, כפי שנהגת עד כה. אם בעתיד ישתנו הנסיבות יש לדון בדבר.

ש: רב הישוב שאני דר בו הסביר לנו שאין לבעלי בתים למכור את החמץ שלהם בערב הפסח משום שהמכירה היא בעצם הערמה שהחירו במקרה הצורך משום שמדובר על הערמה באיסור של דבריהם ז"ל. וגם סיפר לקהל באותה הזדמנות שגם מקובל להערים בנוגע לקדושת בכור בהמה טהורה בימינו למרות שבמקרה הזה מערימים על איסור תורה. האם היתר ההערמה המאפשרת הנאה מן בכורות בהמות טהורות הוא ממקור בעל סמכות להורות להערים בכך?

ת: דע שיש לחז"ל יחסים שונים להערמות השונות. יש מקרים שלפני הנסיבות המיוחדות שלהם, מחרימים נגד המערים יותר מן המזיד. ויש מקרים, שלפני הנסיבות המיוחדות שלהם, חז"ל היו מתירים, גם בלי הערמה. אך הנהיגו הערמה, והורו אותה לכתחילה, כי היא מהווה תזכורת, שחז"ל סברו שחשוב שיהיה כזו. מקרים רבים מאוד וההערמות רבות, ואין לי פנאי להתייחס בהיקף בליווי דוגמאות. גם אני מסויג ממכירת חמץ לגוי, אבל לא הייתי מסביר לציבור שהחירו מכירת חמץ, אף שזו הערמה. לא זו הדרך. כי המוכרים מוכרים את החמץ בדרכי קניין רבות, והם מתכוונים לכך, אלא שיש חסרונות לאותה מכירה. ולכן לצורכי רבים, וכלל ישראל, כדאית אותה מכירה, על אף חסרונותיה, לסמוך עליה, אבל לא לגלל הערמה. והמכירות לצורך בכורות, הן אכן נראות הערמה, אבל די בהן כדי להתגבר על האיסור, לא כמו החמץ. כי אין הכרח בשותפות מלאה בין יהודי וגוי בבהמה הטהורה, כדי להתגבר בעיית הבכורות.

ש: חמותי הכינה לנו סחוג לא כשר לפסח ושמה לנו בצנצנת של גרבר. האם ניתן יהיה להקפיא את הסחוג מכוסה למשך חג הפסח?

ת: אני מניח שאין בו חמץ, אלא שלא נזהרו, אם נפל לתוכו פיורי חמץ. ואם כן, מותר לגנוזו במקפא עד אחרי הפסח.

ש: במש"כ מהר"י קאפח שתערובת חמץ שאין בה כזית בכא"פ, מותר לקיימה בפסח ואינו עובר עליה משום ב"ו וב"י, אליבא דהרמב"ם. מניין למד זאת? דבפיה"מ אלו עוברין וכו' הרמב"ם כותב את השיעורים לאכילה. האם כאשר אין איסור דאורייתא באכילתו, א"א להחיל דין דאורייתא דב"י וב"י, או יש לחלק דזה דין לעצמו וזה דין לעצמו?

ת: מן המשנה ההיא, שיש בה גם עניין בל יראה, וגם לעניין איסור אכילה.

וכלל יאה נקוט בידך, אם אין כזית בכדי אכילת פרס בתערובת, איסור אכילה הוא רק מדרבנן. וכיצד יחול עליו איסור תורה של בל יראה ובל ימצא?!

ש: א. בענין מצה מוטונגת, האם יש חילוק בין שיעור כזית שברכתו "המוציא" לבין שיעור פחות מכזית שברכתו "מזונות". וא"כ למה זה? שכן גם בפת רגילה אין חילוק, ומברכים "המוציא" אפילו על כלשהו לחם.

ב. בנוסף רציתי לדעת, האם יש נפקא מינה בין מצה מטונגת שעדיין ניכר עליה שם מצה לבין שלא ניכר עליה שם מצה?

ת: א.ב. מצה מטונגת דינה מצה מבושלת, ובשל גללה, ברכתה - המוציא. אך אם היא מפוררת, פחות מכזית כל פיור, אם צורת הפת ניכרת, מברך המוציא, ואם לא - ברכתה מזונות

ש: חולה סכרת שהיין מזיקו איך ינהג בארבע כוסות ואיך יסתדר ירחוק את נפשו כמה שיותר על מנת לקיים המצווה?

ת: אם גם במזיגה כמזיגת התלמוד, שלושה חלקים מים וחלק אחד יין, היין המזוג הזה מזיקו, הרי הוא פטור מן היין, כי אנוס רחמנא פטריה.

ש: כתוב על האורז כשר לפסח שצריך לברור שלוש פעמים. מה צריך לחפש באורז? מה צריך להוציא? מה צריך לברור?

ת: יש לברור זרעוני דגנים מן האורז. בלי ברירה מדוקדקת זו, אסור לבשל אורז לפסח.

ש: רציתי לדעת האם קיים חשש שיכנס חמץ

ש: האם מערוך מעץ צריך לזרוק לפני פסח? **ת:** מדוע לזרוק? לנקותו היטב ולגנוזו עד אחרי פסח.

ת: האם חומצת לימון זה חמץ? **ת:** יש חומצת לימון שהיא מדגנים והיא אסורה ואוסרת את המאכלים והמשקאות שהיא מעורבת בהם. אבל יש חומצת לימון סינטטית, שאינה חמץ, וכשרויות מהדרין נותנים הכשר רק למאכלות ומשקאות שיש בתוכם רק חומצת לימון סינטטית.

ש: 1. האם יכול לזרוק את החמץ שנשאר בערב פסח לפני שעה חמישית לפח הזבל הקרוב? **ת:** האם יכול לנהוג כך גם בחמץ שנמצא בביתו בתוך החג או שמא צריך דוקא לשרפו או לפררו וכיו"ב? **ש:** האם מותר לקיים בפסח כדורי ויטמינים שיש בהם חמץ (כגון חומצה פולית)? **ת:** האם מותר לקיים מלח לימון?

ת: 1. כן. 2. עליו לבערו, או להעתיקו במקום כזה שיעברו 3-4 כן.

ש: האם יוצא ידי חובה בליל הסדר במצה שפורר אותה או טחן אותה לזקן וכדומה, הבנתי מהרב שברכתו המקורית נשארת, והיא המוציא, כי לא עשה שום בישול או פעולה אחרת. הבנתי שכן פסק שו"ע **ת:** נכון.

ש: "מנהג ישראל דין הוא". נהגו כל ישראל לצום תענית בכורות. למה אנוחנו פטורים? נכון שהרמב"ם לא הזכיר זאת, אבל היום נהגו ישראל.

ת: עיין מאמרי "תענית בכורות בערב פסח" (ברור מנהג יהודי תימן), בתוך: מסורה ליוסף (כתב עת העוסק במורשתו של הגאון ר' יוסף קאפח נע"ג), כרך ד, מכון מש"ה, קרית אונו תשס"ה, עמ' 226-247. ותורה צמאונך. לא זו בלבד שלא נהגנו, אלא שאנו אוסרים.

ש: אודה למארי אם יתייחס ויאמר מהי דעתו בקשר למכירת חמץ הנעשית דרך האינטרנט? באחד האתרים ישנו שטר מכירת חמץ, האם ניתן לסמוך על מכירת חמץ זו, כששי ברשויות בקבוק ויסקי או וודקה שאינו כשר לפסח או שזה לא תקף כלל? ברור לי שאולי הטוב ביותר זה למכור בעצמי או לרב בבית כנסת. אך מה דינה של מכירה דרך האינטרנט?

ת: עמדתי ידועה, שבני אדם פרטיים ייטיבו אם יבערו חמץ ממש, לרבות ויסקי ובירה וכיו"ב, ולא ימכרו, גם במכירות הרגילות, כל שכן באינטרנט.

ש: החלטתי השנה שאני אתחיל להתגלח בחוה"מ בדומה לשאר השנה, האם צריך לעשות התרת נדרים, אם כן, איך?

ת: אני מבין שאתה נהגת מצד להתגלח בחול המועד משום שחשבת שאסור מצד הדין. ולא בגלל נדר. ובאמת רבים אוסרים. אלא שאתה עתה מצדיק את המתירים מצד הדין. אם אכן ברור לך ההיתר, או שרבותיך בין המתירים, מותר. ובלבד שהגילוח יהיה רק בסם.

ש: הנני בחור בן 27, חוזר בתשובה, נשוי ב"ה. אני בא מבית שבו אין הלכות ומנהגים כלשהם, כולל חמץ בפסח ואכילה ביום כיפור. הבית לא מקיים שום איזושהי הלכה, אך גם כלל לא נגד הדת, מה שנקרא "פתוח". המעבר ההדרגתי לעולם המצוות היה קל מאוד מהבחינה של אנשי הבית. התחלתי את תהליך ההתקרבות ליהדות בגיל 17 לערך, עקב שיחות וכו' עם בני המשפחה התימניים מצד האם, ואהבתי את מה שמעמתי והתחלתי לקבל מצוות והלכות ממה שמעמתי - כלומר לפי הנהגת בתימן. שם היה חינוך הדתי שלי ולא מרגיש מחובר בצורה גמורה ליהדות תימן. כיום אני מתפלל מתוך התכלאל, כל התפילות הן בנוסח תימן, את ההלכות לומד מתוך שולחן ערוך המקוצר והרמב"ם, ותמיד מרכזי שאני תימני לכל דבר. אבי ספרדי ואמי היא התימניה. כיון שבשבת האחרונה העירו לי שעל אף הכל, יתכן ולפי הדין אני צריך ללכת לפי מנהג הספרדים. אציין שניתן כי מהבית לא קיבלתי חינוך דתי מאומה, אלא זה בא מהקרובים התימנים. מה יש לעשות בעניין זה?

ת: ה' יאה בעזרך. ויזכך לראות גם את הוריק היקרים שבים בתשובה. לשאלתך, נכון שאדם חייב לנהוג לפי מורשת אבותיו, אולם דווקא אם מבחינה מעשית הדבר ניתן, כגון סביבה תומכת, משפחה,

הודעה לבעלי לוח שנה תשע"ב של הליכות עם ישראל

קרחה שגיאת דפוס בחודשי השנה הלועזיים מחודש אייר תשע"ב.

להלן התיקון:

אייר תשע"ב חודשים אפריל-מאי 2012

סיוון תשע"ב חודשים מאי-יוני 2012

תמוז תשע"ב חודשים יוני-יולי 2012

אב תשע"ב חודשים יולי-אוגוסט 2012

אלול תשע"ב חודשים אוגוסט-ספטמבר 2012

ולא כפי שנדפס בלוח בטעות.

עמכם הסליחה הרבה על כך.

אור ההליכות

הליכות עם ישראל

עמותה להפצת ערכי היהדות הנאמנה

רח' הרב שלום יצחק הלוי 4 קרית אונו ת.ז.

55100, 211

עורך ראשי: יוסף פרחי

עורכי משנה: נתנאל חמדי, שמואל חמדי

חברי המערכת: הרב צפניה ערוסי, אבי חמדי, אביעד צרהבי

טל': 03-5340819 פקס': 03-5343658

דוא"ל: orhalichot@gmail.com